

Temadag om elevhälsan Psynk och Uppsala kommun

Johanna Freed
Margareta Bondestam

27-28 november 2014

Varför en ny vägledning?

- Professionernas önskemål
- Skollagen definierar elevhälsan som samlad funktion
- Uppdrag om elevhälsa för både Socialstyrelsen och Skolverket

Vad är en vägledning?

- En vägledning är *inte* en föreskrift, nationell riktlinje eller ett allmänt råd.
 - Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården från 2004 upphör att gälla
- En vägledning är ett kunskapsunderlag som ska ge stöd i att fatta välgrundade beslut

Syfte med vägledningen

- Bidra till en likvärdig elevhälsa i hela landet
- Ge kunskapsstöd och beslutsunderlag för elevhälsan
- Stärka användandet av evidensbaserad praktik

Skandinav

Några utgångspunkter

- Elevhälsan en del av utbildningen
- Hälsa och lärande hör ihop
- Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- Samverkan!

Vägledningens innehåll

Vägledningen innehåller

- Utgångspunkter för elevhälsans uppdrag
- Rådande regelverk
- Beskrivning av arbetets innehåll och arbetsuppgifter för elevhälsan

Skandinav.

Elevhälsan i skollagen

Elevhälsan ska:

- omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser
- främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande
- stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- erbjuda hälsobesök

2 kap. 25-28 §, skollagen

Elevhälsans hälso- och sjukvård

Skolläkare, skolsköterska och skolpsykologer omfattas även av hälso- och sjukvårdslagstiftningen

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL):

- Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.
- Hälso- och sjukvården ska bedrivas så att den uppfyller kraven på god vård

Detta innebär t.ex. att:

- hälso- och sjukvårdens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete måste följas
- krav på dokumentation och sekretess skiljer sig åt inom elevhälsan

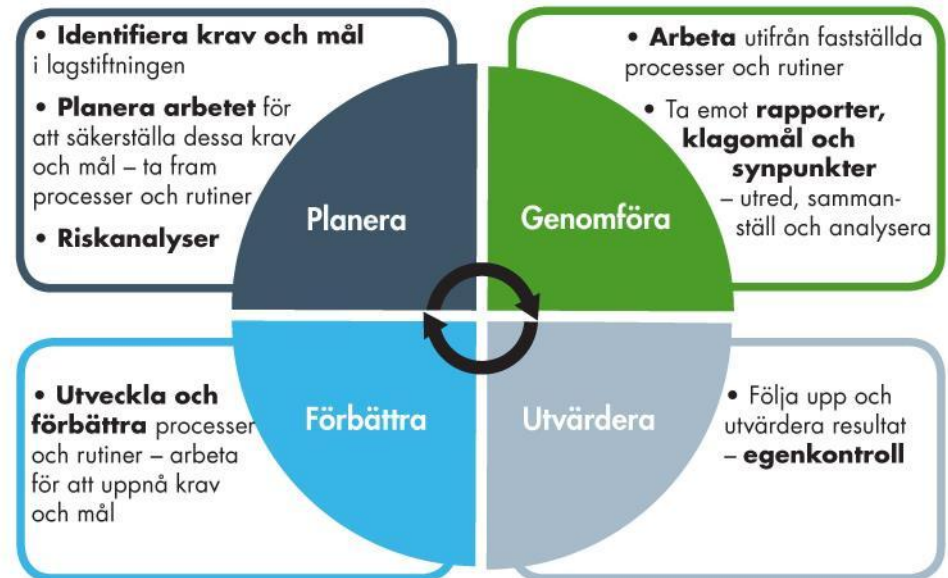
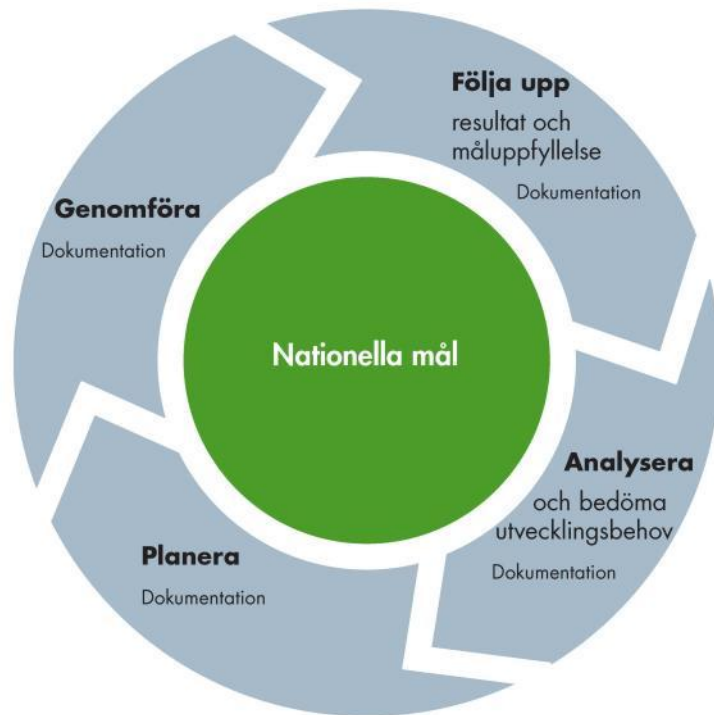
Ansvar för styrning och ledning

- Utbildningens huvudman ansvarar för att elevhälsan håller den kvalitet som krävs utifrån aktuell lagstiftning
- Rektorn leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid skolenheten och ska verka för att utveckla utbildningen och därmed också elevhälsan.
- Elevhälsans hälso- och sjukvård:
 - Vårdgivaren ansvarar för elevhälsans hälso- och sjukvård
 - Vårdgivaren är inte alltid samma som utbildningens huvudman

Systematiskt kvalitetsarbete

- Utbildningens huvudman ska kontinuerligt och systematiskt följa upp och utvärdera elevhälsans arbete
- Både inom skolväsendet och hälso- och sjukvården finns bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete
- Inom både skolan och hälso- och sjukvården finns krav på systematik:

Systematiskt kvalitetsarbete

Elevhälsans uppdrag

Elevhälsan ska i sitt generellt riktade arbete:

- främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa

Skandinav

Exempel på arbetsuppgifter för elevhälsans medicinska insats

- Tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens
- Vid hälsobesök identifiera problem och symptom
- Ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor
- Vaccinationer
- Bidra med medicinsk kunskap i yrkesförlagd verksamhet
- Ta tillvara kunskap om elevernas hälsa

Exempel på arbetsuppgifter för elevhälsans psykologiska insats

- Tillföra psykologisk kompetens
- Genomföra utredningar och bedömningar på organisations- grupp och individnivå
- Handledning och konsultation
- Bidra med kunskaper om psykiska besvär
- Ta tillvara kunskap om elevernas psykiska hälsa/ohälsa

Exempel på arbetsuppgifter för elevhälsans psykosociala insats

- Tillföra psykosocial kompetens
- Genomföra samtal
- Genomföra utredningar och bedömningar
- Handledning och konsultation
- Bidra med kunskaper om samhällets stödsystem
- Ta tillvara kunskap om elevernas psykosociala situation

Skandinav 79K6

Exempel på arbetsuppgifter för elevhälsans specialpedagogiska insats

- Tillföra specialpedagogisk kompetens
- Kartlägga hinder och möjligheter
- Särskilt stöd – åtgärdsprogram
- Handledning och konsultation
- Följa upp, utvärdera och stödja utveckling

Tillsynsansvar

Både Skolinspektionen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillsynsansvar över elevhälsan.

Skolinspektionen – skollagstiftning

IVO – hälso- och sjukvård

Bedömning av tillgång till elevhälsa

Skolinspektionen har bedömt följande som en brist:

- Skolan har inte tillgång till en samlad elevhälsa som i samarbete med skolan arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.
- Elevhälsan har inte ett kontinuerligt och strukturerat samarbete med pedagogisk och annan personal på skolan.
- Formell tillgång till elevhälsan finns men elevhälsan används inte som ett verktyg i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete eller i skolans arbete med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Bedömning av tillgång till elevhälsa

- Arbetet med särskilt stöd ger inte resultat.
- Skolan har inte tillgång till kurator och personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.
- Elevhälsans bemanning räcker inte till för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Bedömning av tillgång till elevhälsa

Socialstyrelsen har bedömt följande som en brist:

- Att skolsköterskeinsatsen var kraftigt underdimensionerad i jämförelse med nationella förhållanden, vilket kan innebära en patientsäkerhetsrisk, bland annat genom svårigheten att få tid att rekvirera tidigare skolhälsovårdsjournaler
- Att det inte är tillräckligt att erbjuda hälsobesök via skolans intranät

Andra rapporter som är aktuella för elevhälsan

Kontaktuppgifter och information Skolverket:

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/miljo-och-halsa/elevhalsan>

inkorg.elevhalsa@skolverket.se

Johanna Freed 08-527 332 51

Kontaktperson på Socialstyrelsen:
susanne.zetterquist@socialstyrelsen.se

Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se